

Lepidi Aliqvot Versvs, Qvi [et] propter antiquitatem, [et] rythmorum uenustatem, [et] grauißimas de moribus [et] communi uita sententias, cognitu non indigni sunt, collecti [et] in locos communes distributi. Additum est Regimen Sanitatis simili genere uersuum ab Academia Salernitana scriptum ad Regem Angliæ

Rostochii: Dietz, 1556

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1768072507>

Druck Freier Zugang

Cg
4020

Cg-4020.
~~Cff. 3049.~~

E. B. G. n. 10.

Faint handwritten text, possibly a signature or date, located in the lower right quadrant of the page.

LEPIDI ALI
QUOT VERSVS, QUI
et propter antiquitatem, et rythmos
rum uenustatem, et grauissimas de mor-
tibus et communi uita sententias, cog-
nitu non indigni sunt, collecti
et in locos communes
distributi.

Additum est REGIMEN SANI-
TATIS simili genere uersuum ab
Academia Salernitana scriptum
ad Regem Angliæ.

Editum Rostochij in Officina
Ludouici Ditiij.

M. D. LVI.

S. Alberti molibrijs

L. I. f. 3049.

LEPIDI ALI

ONOT VERNIS. QNI

et propter antiquitatem et raritatem

non ueniamus et gratias de nos

tribus et communi in sententia, cogit

nam non indigni sunt collecti

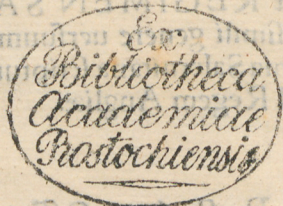
et in hoc communi

distindat

Admittit REGIMEN SANI

TALIS sunt uerum ab

Academica

Educa Rostoch in Officia

Induere Ditt.

M. D. LVI

Handwritten text, possibly a signature or date.

Handwritten signature or text at the bottom of the page.

LEPIDI ALI
QUOT VERSVS, QUI ET
propter antiquitatem, & rythmorum
uenustatem, & grauissimas de moribus
& communi uita sententias, cog-
nitu non in digni sunt, colle-
cti, & in locos commu-
nes distributi.

De Pietate erga Deum.

Vlue Deo gratus, toti mundo tumulatus,
Crimine mundatus, semper transire paratus.

Corde sub attento mea ponere uerba memento,
Hoc audi fili, mentisq; repone cubili,
Diuinum cultum studiose dilige multum.
Nam hac cultura mens fiet crimine pura,

Iacta curam tuam in Dominum.

Tu praesens cura, Domino committe futura.

Altiora te ne quaesieris.

Ad secreta poli curas extendere noli,
Sed de terrena mortalis quere caecena.

A 3 Relis

Religio iurissurandi.

In iuramento fidelis esse memento.

Victimæ impiorum abominabiles.

Quem mens damnabit, hunc uictima nulla piabit.

Non dantur segni cœlestis præmia regni.

De Vita secutura post mortem.

Mors mortis, morti mortem, nisi morte, dedisset.

Omnis homo moriens æterna morte perisset.

Mors uenit atq; mora, sed non tibi dicitur hora

Qua sit uentura, quare ueniet tibi dura,

Cum magno horrore, si uixeris atq; timore,

Atq; fide in Christum: sed si tu credis in istum.

Quantumuis dura mors est tibi uita futura.

Sententia Extremi iudiciij.

Aspera uox, Ite: sed uox est blanda, uenite.

Dicetur reprobis, Ite: uenite, probris.

Quod sibi quisq; serit presentis tempore uitæ

Hoc sibi meßis erit, cum dixerit, Ite, uenite,

Fac bene dum uiuis, post mortem uiuere si uis.

Mors

MORS sua quemq; manet.

Quicquid agas, memori mente teneto MORI

Est nostræ sortis, transire per ostia mortis,

Est graue transire, quia transitus absq; redire.

Est commune mori, mors nulli parcit honori.

Omnes maiores mors occupat, atq; minores,

AEqua fâlce secat, humilem maioribus æquat.

Dic mihi homo quid eris? quid ages? quando morieris?

Mortis linque metus, si tu uis uiuere letus.

Non tibi sit curæ, mortis formido future.

Cum tibi i secura mens sit de morte futura,

Alterius mortem noli proponere sortem.

Nil nece certius est, nil est incertius hora.

Cum moritur diues, concurrunt undiq; ciues,

Cum moritur pauper, uix aduenit unus & alter.

Cum bibis ex uitro, cinerem uitrum esse memento.

Sic eris ipse cinis, cum te trahet ultima finis.

VITAE humanæ breuitas

& miseria.

A s Est

Est hæc uita breuis, transit ut aura leuis.

Nunquam promitte longa tibi tempora uite,
Nam quocunq; datur gressus, te mors comitatur.

Præterit hæc uita, ueluti sit missa sagitta.

Vita quid est hominis, nisi res uelata ruinis.

Est caro nostra cinis, modo principium, modo finis.

Nil nisi terra sumus, & terra quid est nisi sumus,

Sed nihil est sumus, nos nihil ergo sumus.

PRUDENTIAE præcepta.

Corrige præteritum, rege præsens, cerne futurum.

Omnia uirtuti postpone tuæq; salutis.

Non tententur impossibilia.

Isud tentabis fieri quod posse putabis.

Non negligenda occasio.

Que tibi queq; datur occasio prima petatur.

Ἐπεὶ τὰ παροῦσα.

V non mutabis, donec pluralis uidebis.

Si qua sede sedes, siq; est tibi commoda sedes,

Ille sede sede, nec ab illa sede recede.

Μισω σοφιστην οστις ουχ
αυτω σοφου.

Cum sapias iuste tu nullum dilige plus te.

Si fueris quarum diuisor particularum

Hanc discas artem, meliorem tu cape partem.

Μεμνησο απισειω.

Ne credas undam placidam non esse profundam.

Latificat multum grandis promissio stultum.

Tela praeuisa minus feriunt.

Se minus afflictum sentit, qui praeuidet ictum.

Tela nocent leuius, uisa uolare prius.

Gaudia curis miscenda.

Stultitiam seruas, si nite gaudia perdas.

Gaudia saepe tuis debes adiungere curis.

Viuas maturis admiscens gaudia curis.

Καλον εφω τραυματων
χευω ποδα.

Tutus est proram semper maris ire per oram.

Non

**Non spernantur aliorum
consilia.**

Non contemnatur tibi qui bene consiliatur.

Stultus stultitiam semper putat esse Sophiam.

Iustus principio est accusator suus.

*Castigans alium, te castiga prius ipsum,
Ut castigatus, sis castigare paratus.*

Dogma tuum sordet, cum te tua causa remordet.

Si culpare uelis culpatis ilis esse cauetis.

**DE STUDIO SAPIENTIAE ET
BONARVM ARTIVM.**

*Disce puer, dum tempus habes, aeo puerili,
Ne te non didicisse fleas etate senili.*

*Dum iuuenes estis, & tempus habere potestis,
Artes discatis, ne quando male pereatis.*

*Viue carens uicio tanquam sis cras moriturus,
Intendens studio, quasi uita non cariturus.*

*Discat, qui nescit: cura sapientia crescit,
Crescit, & augetur, si temporis usus habetur.*

Condite

Condita decrefcit, uulgata fcientia crefcit.

Attende lectioni.

Corde fub attento mea ponere uerba memento.

Non multa legenda, fed multum.

En habeo multos libros: multum lego paucos.

Docendo difcimur.

Difcere fi cupias, doceas: fic ipfe doceris,

Et ftudio tali, tibi proficis, atq; fodali.

Artes antecellunt diuitijs.

Res ualet, Ars preftat, fi res perit, ars mihi reftat.

Plusquam diuitias, fcire, ualere fcias.

Docti thefaurum probo plusquam diuitis aurum.

Artem fcruteris, quamuis opulentus haberis.

Ars manet, ars durat, fortuna recedere curat.

Semper difcendum.

Nemo fit oblitus fuerit cum multa peritus.

Vt plus addifcat, nec difcere quefo fatifcat.

B Honoꝛ

Honora Patrem & Matrem.

*Esto pius uere, super his qui te genuere
Nec spernas matrem, nisi uis offendere patrem.*

**Iudex sit æqualis erga omnes iuxta
normam legum.**

Iudicis est recti, nec munere, nec prece flecti.

Mala consuetudo.

*Composito late scetenti queso ciba te,
Qui cupis exclusum crimen pertemporis usum.*

**Legis lator non uiolet legem
à se latam.**

Legem, quam tuleris, de iure, tenere teneris.

De scelerum POENIS.

*Quando peccatur, correctio multa sequatur.
Sanat languorem, faciens medicina dolorem.*

**Sera tamen tacitis pœna uenit
pedibus.**

Pœna uenit sero, ueniens à iudice uero.

Absit

*Absit opinari, prauos peccati lucrari
Primum si celant peccati, sed inde reuelant.*

Non gaudet multum, quem lex mala seruat inultum.

*Tolluntur in altum, ut lapsu gra-
uiore ruant.*

*Frauos successus noli tu ferre molestus
Sæpe mali florent, ut post ea gaudia plorent.*

Vulgus.

*Rustica gens, est optima flens, & pessima gaudens
Vngentem pungit, pungentem Rusticus ungit.*

Aulica.

Gratia magnatum nescit habere statum,

Latificat multum grandis promissio stultum.

*Distichon inscriptum uestibulo
aulæ Polonicæ.*

Ferre moram, moderari iram, contemnere risus

Dura pati, multos aulica uita docet.

Labores magni & inanes.

Litus aro, lateremq; lauo, dum seruius prauo.

B 2 Eoba

Eobani Helli Epigramma de
Aula.

Qui uolet & flores & fructus perdere uite,
Seruiet in fœlix, Aula molesta tibi.
Nil agere, & curis ingentibus esse grauatus
Si cupis, infœlix hoc dabit Aula tibi.
Libertatis amans, studijs melioribus aptus
Delicias fugiet, si sapit, aula tuas.

Nemo potest duobus Dominis
seruire.

Vix placet ambobus, qui uult seruire duobus.

Asperius nihil est misero cum sur-
git in altum.

Cum surgunt miseri, miseris nolunt misereri.

Στεγὴ τὰ παρόντα.

Hoc sis contentus, sicut fert omnia tempus.

Fastidium rerum Præsentium.

Omne rarum carum, uile scit quotidianum.

Effuge rumores, simul & nouitatis amores.

Post

Post tres sæpe dies, uilefcit piscis, & hospes,
Ni sale conditus, uel fit specialis amicus,

DE AMICICIA.

Tempore foelici non cognoscuntur amici
Sorte patet misera, quæ sit dilectio uera.

Maximus thesaurus est bonus
Amicus.

Plus ualet in uico, bene fidus amicus amico,
Quam numis plena, de quolibet ære, crumena.

Notos implores, Fili, si forte labores
Hoc uere dico, medicus quis maior amico.

In amicis non diuitiæ sed uir-
tus spectanda est.

Si quis amicari uult ulli, uel sociari,
Non fortunatum querat, sed more probatum.

Vt ameris amabilis esto.

Officijs gratus sis, ut fias adamatus.

Reconciliatio dissidentium.

B 3 Quisq;

Quisq; sit oblitus litis, iam factus amicus
Nam memor irarum, malus est homo, prae teritarum.

Non est antiquus à te damnandus amicus,
Mutauit mores, affectus cerne priores.

Rex est mendiculus, si non est ullus amicus.

Sodalitia bona, uel praua.

Illis iungaris, quorum pia facta sequaris.

Tu peruerteris, si peruerfis socieris.

Si sanctum sequeris, tu quoq; sanctus eris.

Non bene castus eris, si cum meretrice moreris.

Noscitur ex comite, qui non cognoscitur ex se.

Studium Quietis &

φιλονικια.

Te moneo, ut uitas, fili carissime, lites.

Semper deuites cum charo ponere lites.

Lis odium gignit, Caros concordia stringit.

Hoc scio pro certo, quod si cum stercore certo,
Vinco uel uincor, semper ego maculor.

Ex minima magnus cintilla nascitur ignis.

Litis

Litis lingua parens, os terit osse carens.

Ira.

Multum deliras, si pronus pergis ad iras,

Iras iniustas, dominus non linquit inultas.

Iratus rerum nescit discernere uerum.

De Sobrietate seu Tem- perantia.

Sume cibum modice, modico natura fouetur.

Sic corpus refice, ne mens animusq; grauetur.

Luxuriat raro, non bene pasta caro.

Sanior esse potes, si cum moderamine potes.

Parcito sepe cibus, nam sic sanior ibis.

Vt sis mane leuis, sit tibi cœna breuis.

Dat poenas multas nimis accumulata uoluptas.

Ebrietas non excusat peccata.

Potus commissum non debet esse remissum.

Vigilantia.

Ne times

*Ne timeas uane de somno surgere mane,
Longa quies somni uicio fit fomes in omni.*

DE BENEFICENTIA ET LIBERALITATE.

Respicias dando, quid, uel cui, quomodo, quando.

*Hilarem datorem diligit Deus,
Da uultu leto, quod uis dare, uel retineto.*

*Non ut alijs sit ignauia, uobis
afflictio.*

Esto bonus charis, sic ne tua damna sequaris.

Prosis sic alijs, ut sis tibi charus, & ipsis.

Nunquam priuatis alienos anteferatis.

Bis dat qui cito dat.

Qui cito dat, bis dat: qui tardat munera, nil dat.

Dandi tolle moras, dando cito munus honoras.

Munus dedecoras, inueniendo moras.

Gratia debetur pro munere, si cito detur

At si tardetur, ingratum munus habetur.

Plus

Plus ualet hoc tribuo, quam tribuenda duo.

Bis non spondetis, quod mox prestare ualebis.

Quod uis donare gratis, nolito negare.

Nam benefacta dari, bonus imputat esse lucrari.

Non iactanda beneficia.

Tu referas nulli, cum tu benefeceris ulli.

Iusta petantur & dentur.

*Plura petens meritis, fraudatur iure petitis,
Exige rem iustam, si non cupis inde repulsam.*

Non est donandum, quidquid sit iure negandum.

Qui meliora uidet & deteriora sibi det,

Ultio digna Dei lumina tollat ei,

Beneficia sint gratuita & liberalia.

De re qua uenit, gratia nulla uenit.

Gratia nulla datur, si munere munus ematur.

DE FRUGALITATE ET PARSIMONIA.

C

Qui

Qui non curaret plusquam natura rogaret,
Diues hic esset, quia res sibi nulla deesset.

Parce dispensa, poterit tunc crescere mensa.

Viuet seruus uti, qui paruo nesciet uti.

Profusio.

Res quaesita mora, parua consumitur hora.

Paupertas arte leuetur.

Instrue pupillos pauper si diligis illos,

Nec paupertati possint succumbere nati.

Auaritia.

Effuge lucraci parcendo nomen auari.

Diuitia.

Despice ditari, si uis in mente beari.

Hic bene se ditat qui semper noxia uitat.

Diues diuitias non aggregat absq; labore,

Nec tenet absq; metu, nec deserit absq; dolore.

Diues marcescit, quanto plus copia crescit.

Posse foramen acus citius transire Camelum

Christus ait, ualeat diues quam scandere caelum.

DE

DE VERITATE.

Si Deus elingues faceret, quoscunq; bilingues,
Vno quippe die, fierent centum Zacharie.

Vultu talis eris, qualia mente geris.

Sit facies testis, quales intrinsecus estis.

De simulatione beneuolen- tiæ aulicæ.

Qui mel in ore gerit & me retro pungere querit,

Eius amicitiam nolo mihi sociam.

Sub specie ueri nos fallunt sepe seueri.

De Adulatione.

Non bene creduntur, nimium qui blanda loquuntur.

Decipiuntur aues, per cantus sepe suaues.

Plus laudatori, quam tu tibi, credere noli.

Laudat adulator, sed non est uerus amator.

Tu quoq; commendes, & ei sua dona rependes.

Tu caueas dici nimium laudator amici,

Tempore monstrabit, quantum te semper amauit.

Hypocrisis.

C 2 Quilis

Quilibet Hypocrita, facie tenus est eremita,
Mente etenim tacita latet anguis habens aconita.
Simplex apparens, simplicitate carens.
Sape Leonifat uerbis, cui cor Leporifat.

Obtrectationes.

Qui scit laudatur, qui nescit uituperatur.

Modestia.

Nemo sibi culpam, uel laudem conferat unquam.
Conuenit hoc uanis, quos gloria uexat inanis.

Prudentia in loquendo & tacendo.

Omnis homo, quacunq; domo, qua sede moratur,
Prouideat quando taceat, uel quando loquatur.

Alterius serua, tacito moderamine, uerba.

Oratio est character animi.

Verba hominum, eclant mores, eademq; reuelant.

Futilitas.

Cerui cauda breuis male eclat posteriora,
Stulti lingua leuis, peius tegit interiora.

Garrus

Garrulitas.

Semper multi loquam debes compescere linguam.

Si cupias pacem, Linguam compesce loquacem.

Raro credatur homini, si multa loquatur.

Taciturnitas.

Res occultande, tacitis sunt participandæ.

Qui sua divulgat, nunquam mea uel tua celat.

Inconstantia.

Si quis damnauit, quod prinitus ipse probauit,

Talis laudator, leuitatis habetur amator.

In tota uita, discors tibi uiuere uita.

Si potes extingue, uiciose crimina lingue.

Patientia.

Nulla ualet tantum uirtus, patientia quantum.

Si contristaris, & rerum damna sequaris,

Tunc te solentur, qui peius habere uidentur.

Προσ δ' αἰσχίω αλγὰ πᾶσχι.

Est misero peius derisio, quam dolor eius.

C 3 For

Fortuna.

Vultus fortunæ uariatur imagine lunæ,
Crescit, decrescit, constans consistere nescit.
Si fortuna cadit, uix ultra prospera uadit.

Modestia in rebus secundis.

Rebus tranquillis, metuas aduersa sub illis.
Rebus in aduersis melius sperare superhis.

STare diu nescit, quod non aliquando quiescit.

Proxima languori manus est, & ocellus amori.

Balnea cornici quid profunt, quid meretrici

Nec meretrix munda, nec cornix alba fit unda.

Filia sub tilia, filat subtilia fila.

Regula Bursalis, est omni tempore talis,

Si uis prandere, mecum ser prandia tecum,

Quod si non habes es, miser es, & pingui non es.

Esca datur gratis, uinum mos est, ut ematis,

Qui negat hunc morem, somis bibat ipse liquorem.

In Forchem natus est de natione Pilatus.

Teuthonicæ gemis crucifixor omnipotens.

REGIMEN SA- NITATIS SALER- NITANVM.

AD LECTOREM.

In hoc Regimine Sanitatis Latino, prudens & ee-
quus lector, non sermonis puritatem, neq; uersiculo-
rum elegantiam, qui rythmis similiores sunt, quam
legitimis uersibus, sed rem ipsam & doctrine utilita-
tem spectabit.

De Remedijs generalibus.

Anglorum regi scripsit schola tota Salerni,
Si uis incolumem, si uis te reddere sanum,
Curas tolle graues, irasci crede prophanum,
Parce mero, coenato parum, non sit tibi iuanum
Surgere post epulas, somnum fuge meridianum,
Non mictum retine, nec comprime fortiter anum,
Hec bene si serues, tu longo tempore uiues.

Si tibi deficient medici, medici tibi fiant
Hec tria, mens leta, requies, moderata dieta.

De Confortatione cerebri.

Lumis

Lumina mane manus surgens gelida lauet unda
Hac illac modicum pergat, modicum sua membra
Extendat, crines pectat, dentes fricet, ista
Confortant cerebrum, confortant cetera membra.
Lote cale, sta pranse uel i, frigesce minute.

De Somno meridiano.

Sit breuis aut nullus tibi somnus meridianus,
Febris, pigrities, capitis dolor, atq; catharrus.
Hæc tibi proueniunt ex somno meridiano.

De Vento retento in corpore.

Quattuor ex uento ueniunt in uentre retento,
Spasmus, hydrops, colica, uertigo quattuor ista.

De Cœna.

Ex magna cœna stomacho fit maxima poena,
Vt sis nocte leuis, sit tibi cœna breuis.

De Dispositione ante cibi sumptionem.

Tu unquam comedas, stomachum nisi noueris ante,
Purgatum uacuumq; cibo, quem sumpseris ante,
Ex desis

Ex desiderio poteris cognoscere certo,
Hæc tua sunt signa subtilis in ore saliuæ.

De Cibis uitandis.

Perfica, poma, pira, lac, caseus, & caro salsa,
Et caro ceruina, leporina, caprina, bouina,
Hæc melancolica sunt infirmis inimica.

De Cibis bene nutrientibus.

Oua recentia, uina rubentia, pinguia iura,
Cum simula pura, naturæ sunt ualitura.
Nutrit & impinguat triticum, lac, caseus infans,
Testiculi, porcina caro, cerebella, medulla,
Dulcia uina, cibus gustu iucundior, oua
Sorbilia, matura ficus, uu. æq; recentes.

De conditionibus boni uini.

Vina probantur odore, sapore, nitore, colore,
Si bona uina cupis, hæc quinq; probantur in illis,
Fortia, formosa, fragantia, frigida, frigida.

De Vîno dulci, albo, & rubeo.

Sunt nutritiua plus dulcia candida uina,
Si uinum rubrum nimium quandoq; bibatur,
Venter stipatur, uox limpida turbificatur.

D Con

Contra uenenum.

Allia, nux, ruta, pira, raphanus & thyrriaca,
Hæc sunt antidotum contra mortale uenenum.

De Aere.

Aer sit mundus, habitabilis ac luminosus,
Nec sit infectus, nec olens fœtore cloacæ.

De Nimia Potatione uini.

Si tibi serotina noceat potatio uini,
Hora matutina rebibas, & erit medicina.

De Meliori uino.

Gignit & humores melius uinum meliores,
Si fuerit nigrum, corpus reddet tibi pigrum,
Vinum sit clarumq; uetus, subtile, maturum,
Ac bene dilutum, saliens, moderamine sumptum.

De Ceruisia.

Non sit acetosa cereuisia, sed bene clara,
De ualidis cocta granis, satis ac ueterata,
De qua potetur, stomachus non inde grauctur.

De Temporibus anni.

Tempus

Temporibus ueris modicum prandere iuberis
Sed calor aestatis dapibus nocet immoderatis,
Autumni fructus, caueas ne sint tibi luctus,
De mensa sume, quantum uis tempore brumae.

De malo potu corrigendo.

Salvia cum ruta faciunt tibi pocula tuta,
Addé rose florem minuit uehementer amorem,

De Nausea.

Nausea non poterit quenquam uexare marina,
Antea cum uino mixtam si sumpseris illam.

De Generali condimento.

Salvia, sal, uinum, piper, allia, petroselinum,
Ex his fit salsa, nisi sit commixtio falsa.

De Lotione manuum.

Si fore uis sanus, al lue sepe manus,
Lotio post mensam, tibi confert munera bina,
Mundificat palmas, & lumina reddit acuta.

De Pane.

Panis non calidus, nec sic nimis inueteratus,

D 2

Sed

Sed fermentatus, oculatus, sit bene coctus,
Modice salitus frugibus ualidis bene pistus,
Non comedas crustam coleram quia gignit adustam.

De Carnibus porcinis.

Est caro porcina sine uino peior ouina,
Si trituis uina tunc est cibus & medicina,
Illa porcorum bona sunt, mala sunt reliquorum.

De Musto.

Impedit urinam mustum soluit cito uentrem,
Epas emfraxim, splenis generat lapidemq̃.

De Potu aquæ.

Potus aquæ sumptus sit edenti ualde nociuus.
Infrigidat stomachum, redditq̃ cibum fore crudum.

De Carnibus uitulinis & auibus.

Sunt nutritiæ & multum carnes uitulinæ,
Sunt bona gallina, & capo, turtur, sturna, columba,
Quistula uel merula, phasianus, ebi zoneta,
Perdix, friggellus, orix, tremulus, amarellus,

De

De Piscibus.

Si pisces molles sunt magno corpore, tolle,
Si pisces duri, parui, sunt plus ualitori,
Lucius & perca, saxatilis, altica, tenca,
Sornus, plagicia, cum carpa gabio truta.

De Anguilla.

Vocibus anguille prauæ sunt, si comedantur,
Qui physicam non ignorant hæc testificantur,
Caseus, anguilla nimis obsunt si comedantur,
Ni tu sepe bibas, & retibendo bibas.

De Pisis.

Pisam laudare decreuimus ac reprobare,
Pellit us ablati est bona pisa satis,
Est inflatiua cum pellibus atq; nociua.

De Lacte.

Lac ethycis sanum caprinum post camelinum,
Ac nutritiuum plus omnibus est asininum,
Plus nutritiuum uaccinum sic & ouinum,
Si febris est, capitisue dolor, non est bene sanum.

De Butyro.

D 2 Lenit,

Lenit, & humectat, soluit sine febre lutyrum
Incidit, lauat, & penetrat, mundat quoq; serum;

De Caseo.

Caseus est gelidus, stipans, grossus quoq; durus,
Caseus & panis bonus est cibus hic bene sanis,
Si non sunt sani, tunc hunc non iungito pani.

Ignari medici me dicunt esse nocivum,
Sed tamen ignorant cur nocumenta seram
Languenti stomacho caseus addit opem,
Si post sumatur, terminat ille dapes,
Qui physicam non ignorant haec testificantur.

De Modo comedendi & bibendi.

Vt minus egrotas, non inter fercula potes,
Vt vites poenam de potibus incipe coenam.

Inter prandendum sit sepe parumq; bibendum,
Si sumas ouum molle sit atq; nouum.

Secundum documentum ut supra.

Singula post oia pocula sume noua,

Post

Post pisces nux sit, post carnes caseus asit,
Vnica nux prodest, nocet altera, tertia mors est.

De Piris.

Adde piro potum, nux est medicina ueneno,
Fert pira nostra pirus, sine uino sunt pira uirus,
Si pira sunt uirus sit maledicta pirus,
Si coquis antidotum pira sunt, sed cruda uenenum,
Cruda grauant stomachum, releuant pira cocta graua
Post pira da potum, post pomum uade fecatum. (tum,

De Cerasis & prunis.

Cerasa si comedas tibi confert grandia dona,
Expurgant stomachum, lapidem nucleus tibi tollit,
Et de carne sua sanguis critq; bonus.
Infrigidant, lixant, multum profunt tibi prunae.
Persica cum musto uobis datur ordine iusto,
Sumere sic est mos nucibus socianda racemos,
Passula non spleni tussi ualet, est bona reni.

De Ficibus.

Scrofa, tumor, glandes, ficus cataplasmate cedit,
Iunge papauer ei confracta foris tenet ossa,
Pediculos ueneremq; facit sed cuilibet obstat.

De

De Esculis.

Multiplicant mictum, uentrem dant escula strictum,
Escula dura bona, sed mollia sunt meliora.

De Musto.

Prouocat urinam mustum cito soluit & inflat.

De Cereuisia.

Grossos humores nutrit cereuisia, uires
Prestat, & augmentat carnem, generatq; cruorem,
Prouocat urinam, uentrem quoq; mollit & inflat,
Infrigidat modicum, sed plus desiccet acetum,
Infrigidat, macerat, melanc dat, sperma minorat,
Siccus infestat neruos, & pinguia siccet.

De Rapa.

Rapa iuuat stomachum, nouit producere uentum,
Prouocat urinam, faciet quoq; dente ruinam,
Si mala cocta datur, hinc torsio tunc generatur.

De Cordibus animalium.

Egeritur tarde cor, digeritur quoq; dure,
Similiter stomachus melior sit in extremitates,
Reddit lingua bonum nutrimentum medicinae.

Digeria

Digeritur facile pulmo cito labitur ipse,
Est melius cerebrum gallinarum reliquorum:

De Semine feniculi.

Semen feniculi fugat & spiracula culi.

De Aniso.

Emendat uisum, stomachum confortat anisum,
Copia dulcoris anisi sit melioris.

De Spodio.

Si cruor emanat, spodium sumptum cito sanat,

De Sale.

Vas condimenti praeponi debet edenti,
Sal uirus refugit, & non sapidumq; saporat,
Nam sapit esca male quae datur absq; sale,
Vrunt per salsa uisum, & sperma minorant,
Et generant scabiem, prurimum siue rigorem.

De Saporibus.

Hi feruore uigem tres, salsus, amarus, acutus,
Alget acetosus sic stipans ponticus atq;
Vinctus & insipidus dulcis dant temperamentum.

E

De

De Vippa.

Bis duo uippa facit, mundat dentes, dat acutum
Visum, quod minus est implet, minuit quod abundat.

De Assueta dieta.

Omnibus assuetam iubeo seruare dietam,
Approbo sic esse, nisi sit mutare necesse,
Est Hipocras testis, quoniam sequitur mala pestis.
Fortior est meta medicine certa dieta,
Quam si non curas, fatue regis, & male curas.

De Administratione medicinæ.

Quale, quid, et quando, quantum, quoties, ubi, dando.
Ista notare cibo, debet medicus dictando.

De Caule.

Ius caulis soluit, cuius substantia stringit,
Vtraq; quando datur uenter laxare paratur.

De Malua.

Dixerunt maluam ueteres quia molliat aluum,
Maluæ radices sepe dedere feces.

De Menta.

Mentis

Mentitur menta si sit depellere lenta,
Ventrici lumbricos stomachi uermesq; nociuos.

De Saluia

Cur moriatur homo cui saluia quæris in horto,
Contra uim mortis, non est medicamen in hortis,
Saluia confortat neruos, manuumq; tremorem,
Tollit, & eius ope febris acuta fugit,
Saluia, castoreum, lauendula, premula ueris,
Nastur, athanasia sanant paralytica membra,
Saluia saluatrix naturæ consiliatrix.

De Ruta.

Nobilis est ruta, quia lumina reddit acuta,
Auxilio ruta uir quippe uidebis acute,
Ruta uiris coitum minuit, mulieribus auget,
Ruta facit castum, dat lumen, & ingerit astum,
Cocta facit ruta de pulicibus loca tuta.

De Cæpa.

De cæpis medici non consentire uidentur,
Colericis non esse bonas dicit Galienus,
Flegmaticis uero multum docet esse salubres,
Presertim stomacho, pulchrumq; creare colorem,

E 2 Contris

Contritis capis loca denudata capillis,
Sape fricans poteris capitis reparare decorem.

De Sinapi.

Est modicum granum siccum, calidumq; sinapis,
Dat lachrymas, purgatq; caput, tollitq; uenenum.

De Viola.

Crapula discutitur, capitis dolor, atq; graedo,
Purpuream dicunt uiolam curare caducos.

De Vrtica.

Aegris dat somnum, uomitum quoq; tollit ad usum,
Compefcit. tu. s. im uetrem, colicisq; medetur,
Pellit pulmonis frigus, uentrisq; tumorem,
Omnibus & morbis subueniet articulorum.

De Hyssopo.

Hyssopus est herba purgans á pectore flegma,
Ad pulmonis opus cum melle coquatur hyssopus,
Vltibus exinium fertur reparare colorem.

De Cerifolio.

Appositum caneris tritum cum melle medetur.

Cum

Cum uino potum poterit sedare dolorem,
Sæpe solet uomitum uentremq; tenere solutum.

De Campana.

Enula campana reddit præcordia sana,
Cum succo rutæ si succus sumitur huius,
Affirmant ruptis nil esse salubrius istis.

De Pulegio.

Cum uino coleram nigram potata repellit,
Sic dicunt ueterem sumptum curare podagram.

De Nasturcio.

Illius succus crines retinere fluentes
Allitus asseritur, dentisq; curare dolorem,
Et squamas succus sanat cum melle perunctus.

De Helidonia.

Cæcatis pullis hæc lumina mater hirundo,
Plinius ut scribit quamuis sint eruta reddit.

De Salice.

Auribus infusus uermes succus necat eius,
Cortex uerrucas in aceto cocta resoluit.

E 3 Pomos

Pomorum succus flos partus destruit eius.

De Croco.

Confortare crocus dicatur latificando,
Membraq; defecta confortat, epar reparando.

De Porro.

Reddit fecundas permansum sepe puellas,
Isto stillantem poteris retinere cruorem.

De Pipere.

Quod piper est nigrum, non est dissoluere pigrum.
Flegmata purgat it, digestiuamq; iuuabit,
Leucopiper stomacho prodest tussiq; dolori,
Vale praeuenit motum febrisq; rigorem.

De Impedimento auditus.

Et mox post escam dormire, nimisq; moueri,
Ista grauare solent auditus, ebrietasq;.

De Tinnitu aurium.

Metus, longa fames, uomitus, percussio, casus,
Ebrietas, frigus tinnitum causat in aure.

De Nocumentis uisus.

Bala

Balnea, uina, uenus, uentus, piper, alli.a, fumus,
Porri cum cepis, lens, fletus, faba, sinapis,
Sol, ignis, coitus, labor, ictus, acumina puluis,
Ista nocent oculis, sed uigilare magis.

De Confortantibus uisum.

Feniculus, uerbena, rosa, celidonia, ruta,
Ex istis fit aqua, quæ lumina reddît acuta.

Contra Dolorem dentium.

Sic dentes serua porrorum collige grana,
Ne careas iure cum iusquiamo simul ure,
Sicq; per embotum fumum cape dente remotum.

De Raucedine uocis.

Nux, oleum, frigus capitis, anguillaq; potus,
Ac pomum crudum, faciunt hominem fore raucum.

Contra reuma.

Ieiuna, uigila, caleas dape, ualde labora,
Inspira calidum, modicum bibe, comprime flatum,
Hec bene tu serua, si uis depellere reuma,
Si fluit ad pectus, dicatur reuma catharrus,
Ad fauces brancus, ad nares esto corisa.

Con

Contra fistulam.

Auripigmentum sulphur miscere memento,
His decet apponi, calcem commisce saponi,
Quattuor hæc misce, commixtis quattuor istis,
Fistula curatur quater ex his si repleatur.

De Numero ossium & neruorum in homine.

Ossibus ex denis bis contentisq; nouenis,
Constat homo denis, bis dentibus & duodenis,
Ex trecentenis decies sex quinqueq; uenis.

De Quattuor humoribus cor- poris.

Quattuor humores in humano corpore constant,
Sanguis cum colera, flegma cum melancholia,
Terra melan, aqua fleg, aer sanguis, coler ignis.

De Sanguinea complectione.

Natura pingues isti sunt atq; iocantes,
Semper rumores cupiunt audire frequentes,
Hos uenus & bacchus delectant, fercula, risus
Et facit hos hilares, & dulcia uerba loquentes,
Omnibus hi studijs habiles, sunt & magis apti,
Qualibet ex causa nec hos leuiter mouet ira,

Largus

Largus, amans, hilavis, ridens, rubeiq; coloris,
Cantans, carnosus, satis audax atq; benignus.

De Colerica complexionē.

Est & humor colera qui competit impetuosus,
Hoc genus est hominum cupiens excellere cunctos,
Hi leuiter discunt, multum comedunt, cito crescunt,
Inde magnanimi, sunt largi, summa petentes,
Hirsutus, fallax, irascens, prodigus, audax,
Astutus, gracilis, siccus, croceiq; coloris.

De Flegmatica complexionē.

Flegma uires modicas tribuit, latosq; lreuesq;
Flegma facit pingues, sanguis reddit mediocres,
Ocia non studio tradunt, sed corpora somno,
Sensus hebes, tardus motus, pigritia, somnus,
Hic somnolentus, piger, in sputamine multus,
Est huic sensus hebes, pinguis facies, color allus.

De Melancolica complexionē.

Resstat ad huc tristis colera sui stantia nigra,
Que reddit prauos, pertristes, pauca loquentes,
Hi uilig. n. studiis, nec mens est dedita sonno,
Seruant propositum, sibi nil reputant fore tutum,

F Inuis

Inuidus, & tristis, cupidus, dextraeq; tenacis,
Non expers fraudis, timidus, luteiq; coloris.

De Coloribus hominum, & sanguinis abundantia.

Hi sunt humores, qui præstant cuiq; colores,
Omnibus in rebus, ex flegmate fit color albus,
Sanguine fit rubeus, colera rubea quoq; ruffus,
Si peccet sanguis, facies rubet, extat ocellus,
Inflantur genæ, corpus nimiumq; grauatür,
Est pulsusq; frequens, plenus, mollis, dolor ingens,
Maxime sit frontis & constipatio uentris,
Siccaq; lingua sitis, & somnia plena rubore,
Dulcor adest sputi, sunt acria dulcia quæq;.

De Phlebotomia.

Denus septenus uix fleubotomum petit annus,
Spiritus uberior exit per fleubotomiam,
Spiritus ex potu uini mox multiplicatur,
Humorumq; cibo damnum lente reparatur,
Lumina clarificat, sincerat fleubotomia,
Mentes & cerebrum, calidas facit esse medullas,
Viscera purgabit, stomachum, uentremq; coerçet,
Puros dat sensus, dat somnum, tædia tollit,
Auditus uocem uires producit & auget.

Tres

Tres insunt istis, Maius, September, Aprilis,
Et sunt lunares, sunt uelut hydra dies,
Posteriorum postremis, primiq; Kalendis,
Non decet his minui, nec carnibus anseris uti,
In sene uel iuvene, si uenæ sanguine plena,
Omni mense bene confert incisio uenæ,
Hi tres menses, Maius, September, Aprilis,
In quibus eminuas ut longo tempore uiuas.

Frigida natura, frigens regio, dolor ingens,
Post lauacrum, coitum, minor atas, atq; senilis,
Morbus prolixus, potus repletio, & esca,
Si fragilis uel subtilis, sensus stomachi sit,
Et fastiditi tibi non sum fleubotomandi.

De Fleubotomia.

Quid debes facere quando uis fleubothomari,
Vel quando minuis, fueris uel quando minutus,
Vinctio seu potus, uel lotio, fascia, motus,
Debent non fragili tibi singula mente teneri.

De Fleubotomia.

Exhilarat tristes, iratos placat amantes,
Ne sint amantes fleubothomia facit.

F 2 Fac plas

Fac plagam largam mediocriter ut cito sumus,
Exeat uberius liberiusq; cruor.

Sanguine subtracto sex horis est uigilandum,
Ne somni sumus ledat sensibile corpus,
Ne neruum ledas, non sit tibi i plaga profunda,
Sanguine purgatus non carpas protinus escas.

Omnia de lacte uitabis rite minute,
Et uitet potum fleubotomatus homo,
Frigida uitabis, que sunt inimica minutis,
Interdictus, eritq; minutis nubilus aer,
Spiritus exultat spectando luce serenam,
Omnibus apta quies est, motus ualde nociuus.

Principio minuas in acutis & peracutis,
Aetatis medie multum de sanguine tolle,
Sed puer atq; senex, tollet utrq; parum,
Ver tollet duplum, reliquum tempus tibi simplum.

Aestas, uer dextras, autumnus, hyemsq; sinistras,
Quattuor hæc membra cephe, cor, pes, epar uacuanda
Ver, cor, epar, æstas, ordo sequens reliquas.

Dat saluatella tibi plurima dona minuta,
Purgat epar, splenem, pectus, præcordia, uocem,
Immaturalem tollit de corde dolorem.

De

De Quibusdam aphorismis generalibus.

Si dolor est capitis, ex potu lymphæ bibatur.
Ex potu nimio nam fel ris acuta creatur,
Si uertex capitis, uel frons æstu trit ulentur,
Tempora, fronsq; simul moderate sepe fricentur,
Morella cocta necnon calidâq; lauentur.

Temporis æstiu ieiunia corpora siccant,
Quilibet in mense confert uomitus, quoq; purgat
Humores nocuos, stomachus quos continet intus,
Ver, autumnus, hyems, æstas dominatur in anno,
Tempore uernali calidus fit aer humensq;
Et nullum tempus melius sit fleubothomæ.
Vfus tunc homini ueneris confert moderatus,
Corporis & motus, uentrisq; solutio, sudor,
Balnea, purgentur, tunc corpora cum medicinis,
Æstas more calet, siccat, noscatur in illa,
Tunc quoq; præcipue coleram rubeam dominari,
Humida, frigida fercula dentur, sit uenus extra,
Balnea non profunt, sine rare fleubothomæ,
Valis est requies, sit cum moderamine potus.

Contra fluxum uentris.

Qui fluxum pateris, si non caueas, morieris,
Conculitum, nimium potum, cum frigore motum.

AENIGMATA aliquot
uenusta.

*Dimidium Sphaerae, Sphaeram, simul & canis iram,
Postulat a nobis totus conditor orbis.*

C O R.

Aliud.

*Est genitor, natos qui bis sex procreat unus
Quorum sunt etiam nate unicuiq; triginta,
Albae aliae, nigraeque aliae, quae morte carentes
Perpetua uice delentur percuntq; ruina.*

Interpretatio.

*Vnus ANNVS continet duodecim menses, singuli
menses constant triginta diebus & noctibus, quarum
perpetuae uices sunt.*

Aliud.

Mitto tibi N AVE M prora puppiq; carentem.

Aliud.

*Non habeo, nec habere uelim, quod si tamen adsit,
Non caream Cræsi si mihi dentur opes.*

Responsio.

Vno oculo haud uelles, multo cæcus minus esse.

Aliud.

B OS nunquam fatetur truncato capite fatetur.

Plato

Plato in fine quinti de Republica.

Vir non uir, auem & non auem, uidens & non uidens, in ligno non ligno, sedentem non sedentem, lapide non lapide, percussit uel iaculatus est.

Interpretatio.

Eunuchus uespertilionem luscus in sambuco sedentem pumice percussit.

Aliud de Cuculo.

Frigore digredior, redeunte calore reuertor,
Desero quod peperit, hoc tamen educat altera mater.
Quid tibi uis aliud dicam? me uox mea prodit.

Aliud de Phœnice.

Nec sum nec non sum morior simul atq; renascor.
Præbet & interitus teneræ primordia uitæ
Sumq; mihi læti & redcuntis originis author.

Aliud.

Si caput est currit, uentrem coniunge uolabit,
Cum cauda comedo, & sine uentre bibo.

Interpretatio.

Mus ca tum.

Aliud.

Sunt duo, quæ duo sunt, & sunt duo quæ duo non sunt
Hæc duo si duo sunt, nulla duo duo sunt.

Plurimum in fine dicitur de Republica.

Vir non vir, autem et non enim, videtur et non
videtur, in illo non sicut, sed non non sicut, sed
pich non sicut, per se non sicut, sed non sicut.

Interpretatio.

Plurimum in fine dicitur de Republica, sed
deum per se per se.

Aliud de Culo.

Trigone dicitur, redunt calor et calor,
Dicitur quod per se, hoc tamen calor alia natura,
Quid sit in aliud dicitur et non non producit.

Aliud de Phoenice.

Nec sunt nec non sunt, sed non sunt, sed non sunt,
Explet et inveniunt, tamen per se non sunt,
Suntque nihil est et reduntis originis auctor.

Aliud.

Si caput est curru, non tamen curru non est,
Cum curru curru, et sine curru est.

Interpretatio.

Vir et non.

Aliud.

Sunt duo per se duo sunt, et sunt duo per se duo sunt,
Hec duo si duo sunt, nulla duo duo sunt.

Pomorum succus flos partus destruit eius.

De Croco.

Confortare crocus dicatur letificando,
embraq; defecta confortat, epar reparando.

De Porro.

Secundas permansum saepe puellas,
m poteris retinere cruorem.

De Pipere.

rum, non est dissoluere pigrum.

igestiuamq; iuuabit,

Le. rodest tussi; dolori,

Vale. isq; rigorem.

De auditus.

Et mox post isq; moueri,

Ista grauare so. isq;

De T

Metus, longa fames, casus,

Ebrietas, frigus tinnitu

De Nocume

